

Openbaar Besluit

Ons kenmerk ACM/UIT/361981
Zaaknummer ACM/03/019857

Den Haag, 4 december 2017

Besluit van de Autoriteit Consument en Markt tot het niet opleggen van een last onder dwangsom aan de Nederlandse Orde van Advocaten.

1. Samenvatting

1. De NMa heeft op 1 april 2003 van een Amsterdamse advocaat een klacht ontvangen over het verbod op resultaatgerelateerde beloningsafspraken in de advocatuur (*no cure no pay* en aanverwante afspraken). Dit verbod was volgens klager in strijd met artikel 6, eerste lid, van de Mededingingswet (Mw). Klager verzocht de NMa daarom op basis van artikel 56 Mw een boete en een last onder dwangsom op te leggen aan de Nederlandse Orde van Advocaten (NOvA) en de Orde van Advocaten in het arrondissement Amsterdam (Amsterdamse Orde).
2. De NMa heeft mede naar aanleiding van deze klacht een onderzoek ingesteld. Op basis van dit onderzoek heeft de NMa op 4 maart 2005 een sanctierapport uitgebracht waarin zij concludeerde dat het algeheel verbod op *no cure no pay* in strijd was met de Mededingingswet. Het rapport voorzag in de mogelijkheid tot het opleggen van een last onder dwangsom om de vermoede inbreuk op te heffen. De procedure voor de behandeling van dit rapport is sinds september 2005 opgeschort, omdat het voor de NOvA destijds niet mogelijk was om uitzonderingen te creëren op het verbod op *no cure no pay*, zoals voorzien in het sanctierapport. Een al door de NOvA aangenomen wijziging van de Verordening op de praktijkuitoefening die beperkt ruimte bood voor resultaatgerelateerde beloning, werd namelijk bij Koninklijk Besluit (KB) vernietigd.¹
3. Deze onmogelijkheid is inmiddels opgeheven en de huidige Verordening op de Advocatuur biedt bij wijze van experiment een regeling voor resultaatgerelateerde beloning in letsel- en overlijdensschadezaken. Het onderhavige besluit van de ACM voorziet niet in een toetsing van deze experimenteerregeling, die geldt tot 2019 (of van de situatie daarna). Beoordeling daarvan zou een nieuw onderzoek vergen.
4. Met de onderhavige procedure en voorgenomen last beoogde de ACM de NOvA ertoe aan te zetten bepaalde vormen van resultaatgerelateerde beloning mogelijk te maken. De ACM

¹ Koninklijk Besluit van 9 maart 2005, houdende vernietiging van de Verordening tot wijziging van de Verordening op de praktijkuitoefening (onderdeel Resultaatgerelateerde Beloning) van de Nederlandse orde van advocaten van 25 maart 2004, Staatsblad 2005, 123. De Verordening tot wijziging van de Verordening op de praktijkuitoefening (onderdeel Resultaatgerelateerde Beloning) van de NOvA was eerder bij KB geschorst. Zie randnummers 7 en 11 van dit besluit.

constateert dat de NOvA hieraan met de regeling in de periode 2014-2019 invulling heeft gegeven. Hierdoor vervalt de grond voor de voorgenomen last. De ACM ziet geen reden de zaak nog langer aan te houden en geeft door middel van dit besluit te kennen dat zij geen last onder dwangsom oplegt.

1 Voorwerp van onderzoek

5. De klacht zag op artikel 2, leden 1 en 2 van de Verordening op de Praktijkuitoefening, onderdeel Resultaatgerelateerde Beloning van de Nederlandse Orde van Advocaten. De artikelen luiden ten tijde van het onderzoek als volgt:

Artikel 2, eerste lid: *“Het staat de advocaat niet vrij overeen te komen, dat slechts bij het behalen van een bepaald gevolg salaris in rekening wordt gebracht”*

Artikel 25, tweede lid: *“De advocaat mag niet overeenkomen dat het salaris een evenredig deel zal bedragen van de waarde van het door zijn bijstand te bereiken gevolg, behoudens wanneer dit geschiedt met inachtneming van een binnen de advocatuur gebruikelijk en aanvaard incassotarief”*

6. Het College van Afgevaardigden van de NOvA heeft op 25 maart 2004 de Verordening tot wijziging van bovengenoemde Verordening op de praktijkuitoefening (onderdeel Resultaatgerelateerde Beloning) vastgesteld (hierna: de Wijzigingsverordening).²
7. In deze Wijzigingsverordening werd bij wijze van experiment een geclausuleerde uitzondering van het verbod op resultaatgerelateerde beloning ingevoerd voor zaken met betrekking tot letsel- en overlijdensschade. Bij KB van 15 september 2004 is de Wijzigingsverordening geschorst tot 6 maart 2005.³ Bij KB van 15 februari 2005 is de schorsing verlengd tot 14 september 2005.⁴
8. Gezien het voorlopige karakter van de schorsingsmaatregelen met betrekking tot de Wijzigingsverordening, heeft de NMa het verrichte onderzoek naar de ongewijzigde Verordening op de Praktijkuitoefening afgerond met een rapport. Hierin werd het vermoeden van een inbreuk op de mededingingsregels vastgelegd. Het rapport zag uitdrukkelijk niet op de Wijzigingsverordening.

² Verordening tot wijziging van de Verordening op de praktijkuitoefening (onderdeel Resultaatgerelateerde Beloning), van het College van Afgevaardigden van de Nederlandse Orde van Advocaten, d.d. 25 maart 2004.

³ Koninklijk Besluit van 15 september 2004 tot schorsing van de Verordening van de Nederlandse Orde van advocaten van 25 maart 2004 tot wijziging van de Verordening op de Praktijkuitoefening (onderdeel Resultaatgerelateerde Beloning), Staatsblad 2004, 480.

⁴ Koninklijk Besluit van 15 februari 2005 tot verlenging van de schorsing van de Verordening van de Nederlandse Orde van advocaten van 25 maart 2004 tot wijziging van de Verordening op de Praktijkuitoefening (onderdeel Resultaatgerelateerde Beloning), Staatsblad 2005, 100.

2 Inhoud rapport

9. Het sanctierapport constateert dat de Verordening van de NOvA waarin het algeheel verbod op resultaatgerelateerde beloningsafspraken is vervat, een besluit van een ondernemersvereniging is in de zin van artikel 6 Mw en artikel 101 VWEU.
10. De NOvA maakt volgens het rapport met het algeheel verbod een inbreuk op de verbodsnorm van artikel 6, eerste lid, Mw en artikel 101, eerste lid, VWEU. In verband daarmee maakt het rapport het voornemen kenbaar om aan de Orde een last onder dwangsom op te leggen.

“Deze last zal erop zijn gericht om aan de geconstateerde inbreuk een einde te maken en, voorzover de Nederlandse Orde van Advocaten een nieuwe regeling opstelt, die regeling dan zodanig te formuleren dat zij noodzakelijk en proportioneel is voor de goede uitoefening van het beroep van advocaat, in ieder geval op het gebied van letsel- en overlijdensschade, in Nederland.”⁵

3 Latere ontwikkelingen en huidige stand van zaken

11. Op 9 maart 2005 werd de Wijzigingsverordening van de Nederlandse Orde van Advocaten bij KB vernietigd.⁶ Het toenmalige kabinet gaf daarmee aan geen enkele ruimte te willen bieden voor de invoering van resultaatgerelateerde beloning, in welke vorm dan ook.
12. Op 7 mei 2010 werd de Wet positie toezicht en advocatuur aangenomen, waarmee de Advocatenwet werd gemoderniseerd.⁷ Anders dan eerder aangekondigd zijn in de Advocatenwet geen regels opgenomen over *no cure no pay*. In plaats daarvan sprak het ministerie van Justitie met de NOvA af om ditmaal wel een experiment voor resultaatgerelateerde beloning mogelijk te maken, om de toegang tot de rechtshulp te vergemakkelijken.
13. Dit nieuwe experiment, gericht op resultaatgerelateerde beloning in letselschadezaken, is in de vorm van een Verordening op 25 juni 2013 aangenomen door het College van Afgevaardigden van de NOvA.⁸ De staatssecretaris van Veiligheid & Justitie heeft op 8 november 2013 zijn instemming met deze experimenteerregeling betuigd.⁹

⁵ Randnummers 96 t/m 98 van het rapport d.d. 4 maart 2005, dossiernummer 3447/104.

⁶ Koninklijk Besluit van 9 maart 2005, houdende vernietiging van de Verordening tot wijziging van de Verordening op de Praktijkuitoefening (onderdeel Resultaatgerelateerde Beloning) van de Nederlandse Orde van Advocaten van 25 maart 2004, Staatsblad 2005, 123.

⁷ Aanpassing van de Advocatenwet, de Wet op de rechtsbijstand en de Wet tarieven in burgerlijke zaken in verband met de positie van de advocatuur in de rechtsorde, Staatsblad 2010, 354.

⁸ Verordening tot wijziging van de Verordening op de praktijkuitoefening (onderdeel Resultaatgerelateerde Beloning), Staatscourant Nr. 20779 van 25 juli 2013.

⁹ Brief van 8 november 2013, Kamerstukken II, 2013-2014, 31753, nr.65

14. De Verordening experimenteerbepaling resultaatgerelateerde beloning is per 1 januari 2014 in werking getreden. Deze verordening is vrijwel ongewijzigd opgenomen in afdeling 7.4 van de Verordening op de Advocatuur die op 1 januari 2015 in werking is getreden.¹⁰ Het experiment duurt tot 1 januari 2019.
15. De experimenteerbepaling vormt een uitzondering op het verbod van resultaatgerelateerde beloning. Deze uitzondering voor letsel- en overlijdensschadezaken bevat voorschriften voor zowel de vorm als de inhoud van de afspraken en de wijze van communicatie met de cliënt. Volgens de Orde zijn de voorwaarden ingegeven door het uitgangspunt dat een declaratie altijd redelijk moet zijn. Als een advocaat een zaak wint, mag hij een opslag van maximaal 100% op zijn uurtarief rekenen. Hij krijgt dus niet standaard een aandeel van de opbrengst. Daarnaast wordt afgesproken dat de declaratie niet boven 25 procent van de *cure* uit mag komen. Als een advocaat de zaak verliest, krijgt hij niets. Daarnaast geldt er een rapportageverplichting en zijn er nog enkele andere voorwaarden waaraan voldaan moet zijn om in aanmerking te komen voor deze uitzondering.

4 Beoordeling

16. Het vergroten van de ruimte voor resultaatgerelateerde beloningsafspraken acht de ACM uit mededingingsrechtelijk oogpunt een positieve ontwikkeling. Of de experimenteerbepaling verenigbaar is met artikel 6 Mw kan de ACM op basis van het inmiddels gedateerde onderzoek uit 2003-2005 niet beoordelen .
17. Gezien het bovenstaande acht de ACM geen grond aanwezig voor het opleggen van een last onder dwangsom op basis van het sanctierapport van 4 maart 2005. De ACM besluit daarom geen last onder dwangsom op te leggen.

¹⁰ Zie <http://regelgeving.advocatenorde.nl/content/afdeling-74-resultaatgerelateerd-honorarium>.

5 Besluit

De Autoriteit Consument en Markt besluit geen last onder dwangsom op te leggen aan de Nederlandse Orde van Advocaten op basis van het rapport van 4 maart 2005 met kenmerk 3447/104.

Den Haag, 4 december 2017

Autoriteit Consument en Markt,
namens deze:

w.g.

mr. C.A. Fonteijn
bestuursvoorzitter